

Ο Αγώνας των Βλασαίων για Εκπαίδευση

«Ο Αγώνας των Βλασαίων για εκπαίδευση» ήταν το θέμα που ανέπτυξε ο εκπαιδευτικός Κωτσόβολος Φώτης στην εκδήλωση των Βλασαίων την 13η Αυγούστου 2011. Μεταξύ των άλλων στην τοποθέτησή του ο Φώτης Κωτσόβολος ανέφερε: «Από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα ο Έλληνας χαρακτηρίζεται από την αγάπη του για τη μάθηση, την κατάρκτηση της υπάρχουσας γνώσης και την αναζήτηση της νέας μέσα από απαντήσεις σε ερωτήματα και προβλήματα. Γι' αυτή του τη τάση κάποιοι τον θαύμασαν και τον θαυμάζουν ακόμα και κάποιοι τον μίσησαν και τον μισούν. Κάποιοι ξένος ποιητής γράφει πως δεν αντέχει να βρίσκει παντού μπροστά του τον αναθεματισμένο Έλληνα. Γιατί όμως τόσοσ θαυμασμός και παράλληλα τόσο μίσος, τόση αντιπάθεια; Γιατί ο Έλληνας είναι «σημείο αντιλεγόμενο» διαχρονικά. Είναι ένα παράξενο πλάσμα γιατί εκεί που νομίζεις ότι σβήνει, ότι χάνεται, ότι μηδενίζεται εκεί ξεπετιέται μπροστά όλο φλόγα, όλο δυναμισμό συνδυάζοντας το παρελθόν με το παρόν και οραματιζόμενος το μέλλον. Αυτό ακριβώς συνέβη και στα χρόνια που ακολούθησαν μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους με την εκπαίδευση και τη μάθηση. Το μήνυμα του αγίου Κοσμά του Αιτωλού για την ανάγκη ίδρυσης σχολείων δε σταμάτησε με το θάνατό του το 1774 ούτε έσβησε με την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους. Ίσα ίσα αναζωπυρώθηκε και φούντωσε σε κάθε γωνιά της Ελλάδας. Και το χωριό τούτο είναι μια τέτοια γωνιά που άδραξε την ευκαιρία για να γράψει τη δική του ιστορία στο διάβα του χρόνου. Καμιά ιστορία όμως δεν γράφεται χωρίς αγώνα και κανένας στόχος δεν κατορθώνεται χωρίς κόπους. Σε τέτοιους κόπους δεν υστέρησαν οι Βλασαίοι. Απεναντίας μάλιστα με χαρά ανέλαβαν κάθε δυνατή πρωτοβουλία για να ικανοποιηθούν το πανάρχαιο ένστικτο της φυλής μας, τη μάθηση. Φρόντιζαν το συντομότερο δυνατό να ιδρυθεί σχολείο και να βρεθεί κάποιος γραμματιζόμενος, κάποιος δάσκαλος να μάθει στα παιδιά τους γράμματα να μη μείνουν αγράμματα και αμόρφωτα όπως έμειναν εκείνοι λόγω της σκληριάς. Το σχολείο όμως εκτός από μαθητές και δάσκαλο χρειάζεται και χώρο για να λειτουργήσει. Κι ο χώρος αυτός προσφέρθηκε από διάφορους κατοίκους του χωριού μέχρι να κτιστεί το διδακτήριο. Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι το κράτος βρισκόταν στην περίοδο μετά την απελευθέρωση σε αθλία κατάσταση. Ήταν αδύνατον λοιπόν να στηρίξει οργανωμένα αυτήν την προσπάθεια. Έδινε την άδεια ίδρυσης σχολείων

αλλά η υλοποίησή της επαφίονταν στο φιλότιμο και στη θέληση των κατοίκων του χωριού. Η ανάγκη όμως θεμελίωσης μόνιμου διδακτηρίου ήταν επιτακτική. Όλοι καταλάβαιναν τη σπουδαιότητα του εγχειρήματος. Έτσι το 1914 σε οικόπεδο που είχε δωρίσει ο Παναγιώτης Κυριακόπουλος στην εκκλησία άρχισε το χτίσιμο του σχολείου με προσωπική εργασία των κατοίκων. Αναλογιστούμε λίγο το ιστορικό πλαίσιο της εποχής εκείνης θα καταλάβουμε ότι πρόκειται για ένα γεγονός συγκλονιστικό. Η Ελλάδα βρισκόταν ήδη στη δίνη του πολέμου, η φτώχεια και οι σκληρές συνθήκες επιβίωσης χαρακτήριζαν ολόκληρη τη χώρα. Οι κάτοικοι του χωριού με πολλές στερήσεις κατόρθωναν να επιβιώνουν, το καθημερινό ψωμί έβγαине πολύ δύσκολα. Κι όμως το ιδανικό της γνώσης δεν έσβησε ούτε κάτω από αυτές τις δύσκολες συνθήκες. Οι κάτοικοι όμως δε σταμάτησαν εδώ. Ήξεραν ότι η ψυχή του σχολείου είναι ο δάσκαλος και ήθελαν να εκφράσουν και σ' αυτόν την εμπιστοσύνη τους και την αγάπη τους. Γρήγορα λοιπόν αποφάσισαν και την κατασκευή ενός διπλανού κτιρίου ως μόνιμη κατοικία του εκάστοτε δασκάλου. Δημιούργησαν έτσι τις κατάλληλες υποδομές για την εποχή εκείνη ώστε το σχολείο να βρει το δρόμο του και να ξεκινήσει τη ταξίδι του μέσα στο χρόνο, προκειμένου να βοηθήσει τα ταλαιπωρημένα εκείνα παιδιά να μη σβήσουν τα όνειρα τους αλλά να δυναμώσουν και να ανοίξουν φτερά δυνατά για να κατακτήσουν τη γνώση και τη ζωή. Και πράγματι όπως η ιστορία έδειξε ο στόχος επιτεύχθηκε και τα παιδιά ξανοίχτηκαν σε νέους ορίζοντες μη ξεχνώντας ποτέ τα βιώματα των παιδικών τους χρόνων. Αυτά τα βιώματα είναι εκείνα που τα φέρνουν συχνά πυκνά στην πατρίδα τους, το Βλάση, για να συναντήσουν γνωστούς και φίλους, να θυμηθούν τα παλιά και να κάνουν όνειρα για το μέλλον. Αυτή η δύναμη τους έκανε να βρίσκονται και σήμερα εδώ σ' αυτό το χώρο για να τιμήσουν τον τόπο που γεννήθηκαν και όλους εκείνους που αγωνίστηκαν στο διάβα του χρόνου. Εμείς οι νεότεροι δεν έχουμε παρά να αναδείξουμε μερικές ακόμα πτυχές και να βυθιστούμε στη σκέψη τους για να αναδυθούμε πιο ώριμοι και πιο σοφοί. Παράλληλα λοιπόν με τους κατοίκους του χωριού πορεύθηκαν και οι δάσκαλοι που κατά καιρούς δίδαξαν σ' αυτόν τον τόπο. Είχαν κι αυτοί την ίδια φλόγα, την ίδια πίστη και τα ίδια όνειρα. Ο καθένας με τον τρόπο του και τις δυνατότητες του στήριξε την εκπαίδευση σε τούτο το χωριό. Σύμφωνα με στοιχεία που μπόρεσε να συλλέξει ο συμπατριώτης μας Τάσος

Αποστολόπουλος σε τούτο τον τόπο δίδαξαν οι: Χουλιάρας Σταύρος, Κωνσταντινέας, Μπουκέας, Φουρναράκος, Παναγιούλακος, Κουμουτσέας, Μπουρίκα, Μαντάγαρη Μαρία, Καφίρης, Μπάρκας, Βαμβάκας Ηλίας, Σπηλιώτης Νικόλαος, Συρόπουλος Βασίλειος, Νικολακοπούλου Μαρία, Μιχαλάκης Μανώλης και Μπαϊρακτάρης Βασίλης. Σε μια εποχή που θανάτι στο σχολείο δεν υπήρχαν και οι μαθητές κάθονταν σε σκαμνία, οι δάσκαλοι αυτοί και κυρίως η Μαντάγαρη Μαρία που έλαχε μετά την Καρδαμύλη να κάνει δεύτερη πατρίδα της το Βλάση, κατάφεραν με προσωπικό αγώνα, εργαζόμενοι νυχθημερόν να εξασφαλίσουν θανάτι, βιβλιοθήκη και πίνακα. Η αμοιβή τους ήταν συμβολική, δεν είχε καμία σχέση με το ωράριο εργασίας και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες λειτουργούσαν. Κι όμως ούτε μια στιγμή δεν εγκατέλειψαν τον αγώνα. Εγκάλεσαν με το κρύο και τη λάσπη του χειμώνα, τη ζέστη του καλοκαιριού, τις αρρώστιες, εργάστηκαν χειρονακτικά στο χτίσιμο του σχολείου, έδωσαν από το υστέρημα τους, όπως η Μαντάγαρη Μαρία που πρόσφερε 7000 δραχμές την εποχή εκείνη για την αποπεράτωση των εργασιών των κτιρίων. Ήταν λοιπόν οι άνθρωποι αυτοί όχι απλώς δάσκαλοι έχοντας μια υπαλληλική σχέση αλλά εμπνευστές, παιδαγωγοί, αρχιτέκτονες, ξυλουργοί, χτίστες και ότι άλλο οι περιστάσεις επέβαλαν. Δε γόγγυσαν ποτέ δε δυσανασχέτησαν κι ας είχαν να αντιμετωπίσουν πολλές φορές δύσκολες καταστάσεις και παιδιά που πάλευαν μεταξύ σχολείου και γεωργικών εργασιών. Παιδιά που πήγαιναν σχολείο όταν το επέτρεπαν οι γεωργικές εργασίες, παιδιά που στερούνταν τη μόρφωση και τη γνώση όχι λόγω κάποιας αδυναμίας αλλά λόγω βιολογικής επιβίωσης. Και τότε ακόμα έκαναν παρεμβάσεις στην οικογένεια, παρότρυναν τους γονείς να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο, να μην τα στερούν από το αγαθό της μόρφωσης. Πόσοι ίσως δε θυμούνται ότι προχώρησαν στα γράμματα χάρις στην επιμονή του δασκάλου γιατί ήταν κρίμα να πάει στράφει τέτοιο μυαλό; Στα μάτια εκείνων των παιδιών

έβλεπαν την Ελλάδα που ανέτειλε και αυτό τους έδινε δύναμη και όρεξη να παλέψουν. Έβλεπαν όμως και στην ψυχή τους. Μια ψυχή γεμάτη θέληση και ένας νους πλημμυρισμένος από όνειρα για ζωή, για πρόοδο, για δημιουργία. Μπορεί οι μαθητές εκείνης της εποχής να προέρχονταν από φτωχές οικογένειες που τους έλειπαν ακόμα και τα απαραίτητα, μπορεί οι γονείς τους να ήταν αγράμματοι, μπορεί οι συχνοί πόλεμοι και οι αρρώστιες να είχαν αφανίσει αγαπημένα τους πρόσωπα, μπορεί μετά το σχολείο να έτρεχαν στα χωράφια για να βοηθήσουν στις οικογενειακές εργασίες, μπορεί να μην είχαν παπούτσια να φορέσουν και βιβλία να διαβάσουν, είχαν όμως θέληση και όχι απλώς επιθυμίες. Ήξεραν μέσα από τη βιοπάλη ότι η ζωή είναι αγώνας με πολλές θυσίες και τίποτε δε χαρίζεται αλλά όλα κατακτιούνται με επίμονη προσπάθεια. Αυτά τα παιδιά είχαν μάθει να μην παραιτούνται και να μην απογοητεύονται μετά από κάθε αποτυχία. Είχαν μάθει να έχουν αυτοπεποίθηση, να έχουν πίστη στον εαυτό τους, στις δυνάμεις τους χωρίς να περιμένουν έξωθεν βοήθεια, όπως δυστυχώς συμβαίνει με τους σημερινούς μαθητές. Αυτά έβλεπαν, αυτά βίωναν και οι δάσκαλοι τούτου του χωριού και έπαιρναν κουράγιο για μεγαλύτερη προσπάθεια και περισσότερο αγώνα. Και ευτυχώς δικαιώθηκαν. Τα βλασαίικα παιδιά άνοιξαν τα φτερά τους και προχώρησαν πολλά στο Γυμνάσιο. Κάθε μέρα πηγαioέρχονταν στο γειτονικό Χατζή χειμώνα καλοκαίρι χωρίς να φείδονται κόπους και ταλαιπωρίες. Διάβαζαν κάτω από τα δέντρα και όπου αλλού έβρισκαν ησυχία. Δεν είχαν ατομικά δωμάτια με γραφεία, βιβλιοθήκες και υπολογιστές, είχαν όμως όνειρα που τους έδιναν ελπίδα και δύναμη για ένα καλύτερο αύριο ατομικό και κοινωνικό. Με την ίδια θέρμη προχώρησαν και παραπέρα, πήγαν στο Πανεπιστήμιο για να σπουδάσουν ή σε άλλες σχολές και σήμερα τους βρίσκει κανείς επιστήμονες, υπάλληλους, επαγγελματίες συνταξιούχους ή εν ενεργεία να απολαμβάνουν τους καρπούς του αγώνα τους και να επιστρέφουν εδώ πάλι για να αντλήσουν δύναμη και κουράγιο στο υπόλοιπο διάβα της ζωής τους. Η πορεία όμως αυτού του σχολείου έμελε δυστυχώς να ολοκληρωθεί στις 20 Οκτωβρίου του 1983. Οι ιστορικές συγκυ-

ρίες, τα νέα δεδομένα στη ζωή των νεοελλήνων οδήγησαν τούτο το σχολείο να ολοκληρώσει το ταξίδι του πριν από 28 χρόνια ακολουθώντας την κοινή μοίρα όλων των σχολείων των μικρών χωριών τις ελληνικής υπαίθρου. Τώρα στέκει βουβό δίπλα μας ως αδιάψευστος μάρτυρας του μακροχρόνιου ταξιδιού του. Παράλληλα όμως αναδύει από τη μνήμη μας το σπουδαίο ρόλο που διαδραμάτισε σε κείνα τα δύσκολα χρόνια τις απομόνωσης. Τότε που δεν υπήρχαν δρόμοι, τηλέφωνα, συγκοινωνίες, τηλεοράσεις και υπολογιστές. Ως φάρος λειτουργούσε στη ζωή των κατοίκων του χωριού μικρών και μεγάλων. Οι μικροί ένιωθαν ότι μεγάλωναν όταν πήγαιναν σχολείο, και οι μεγάλοι νοσταλγικά μίκραιναν θυμούμενοι τα μαθητικά τους χρόνια. Τότε που δεν υπήρχαν ρολόγια για να καταδυναστεύουν τους ανθρώπους, η καμπάνα της εκκλησίας χτυπούσε καθημερινά για τη σύναξη στο χώρο του σχολείου. Τα παιδιά παρέες παρέες ανηφόριζαν τα δρομάκια του χωριού παράλληλα με τα δρομάκια τις γνώσης. Οι μανάδες ρύθμιζαν τις δουλειές τους σύμφωνα με το πρόγραμμα του σχολείου. Περιμέναν στην εξώπορτα του σπιτιού να φανεί το σπλάχνο τους, να ρωτήσουν με αγωνία τι καινούριο έμαθε και να σταθούν δίπλα του σε κάθε δυσκολία. Οι εκδρομές και ο εκκλησιασμός στις μεγάλες εθνικές και θρησκευτικές γιορτές έδιναν μια άλλη νότα και άλλη ζωντάνια στο χωριό. Όλα αυτά όπως είπαμε παραπάνω σταμάτησαν, αλλά δε χάθηκαν. Μένουν μέσα στη μνήμη μας ζωντανά και μέσα στους τόχους αυτού του σχολείου που περιμένει και πάλι την παρουσία μας για να ξεδιπλώσει την ιστορία του και να αφηγηθεί όλα εκείνα τα περιστατικά που μόνο αυτό κατέγραψε και συγκράτησε μέσα στο χρόνο. Τα κλειστά σχολεία μας πρέπει να ζωντανέψουν και πάλι με ποικίλους τρόπους και προοπτικές, να πάψουν να είναι βουβά κτίρια, αλλά ομιλούντα κτίσματα που να ζεσταίνουν τις παγωμένες και απομακρυσμένες καρδιές των ανθρώπων, δημιουργώντας ένα νέο Ελληνισμό, όπως τότε μετά την Τουρκοκρατία με τα ίδια μέσα και με τον ίδιο τρόπο, την προσωπική διάθεση και προσπάθεια και το ίδιο όνειρο: για ένα καλύτερο αύριο.

Ευχαριστώ».

Δώρο ένα Ευαγγέλιο

Ο Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος την 13η Αυγούστου που επισκέφτηκε το Βλάση για να συμμετάσχει στην εκδήλωση με θέμα «Οι Βλασαίοι στο διάβα του χρόνου» δώρισε στην εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου ένα πολυτελέστατο Ευαγγέλιο. Το Ευαγγέλιο παρέλαβε ο εφημέριος του ναού πατήρ Θεόδωρος Μαρινόπουλος ο οποίος και ευχαρίστησε τον Μητροπολίτη Πατρών.